

บทที่ 3

การอ้างอิง

การอ้างอิงในวิทยานิพนธ์เป็นการเจ้งแหล่งที่มาของข้อความ แนวคิด หรือข้อมูลเพื่อเป็นการให้เกียรติแก่เจ้าของข้อความ แนวคิด หรือข้อมูลนั้น รวมทั้งเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านที่ประสงค์จะทราบรายละเอียดอื่น ๆ จากแหล่งที่มา

การอ้างอิงจะปรากฏอยู่ใน 2 แห่งรับกัน คือ แห่งแรกจะปรากฏในตัวเรื่องวิทยานิพนธ์ แห่งที่สองจะปรากฏอยู่ในรายการเอกสารและสิ่งอ้างอิงท้ายเล่ม

การอ้างอิงในเนื้อความวิทยานิพนธ์

1. การอ้างอิงเอกสารทั้งเอกสารโดยรวม

การอ้างอิงเอกสารทั้งเอกสารโดยรวม เป็นการสรุปแนวคิดจากเอกสารทั้งเล่มหรือหัวเรื่อง ดังต่อไปนี้

1.1. การอ้างอิงเอกสารหนึ่งเรื่องที่มีผู้แต่งคนเดียว

ให้ระบุหัวชื่อผู้แต่ง และปีที่พิมพ์ไว้ในวงเล็บ โดยเอกสารภาษาไทยให้ระบุชื่อ และนามสกุล ส่วนเอกสารภาษาต่างประเทศให้ระบุเฉพาะนามสกุล ดังตัวอย่าง

รูปแบบ

เอกสารภาษาไทย: ข้อความ . . . \ (ชื่อผู้แต่ง \| นามสกุล, \ ปี)

เอกสารภาษาต่างประเทศ: ข้อความ . . . \ (นามสกุลผู้แต่ง, \ ปี)

หมายเหตุ: \ หมายถึง การเว้นวรรด 1 ระยะพิมพ์

\ หมายถึง การเว้นวรรด 2 ระยะพิมพ์

ตัวอย่าง

การเรียนบนเว็บเป็นการใช้เว็บในการเรียนการสอน โดยอาจใช้เว็บเพื่อนำเสนอที่เรียนในลักษณะสื่อหลายมิติของวิชาห้องทดลองตามหลักสูตร หรือใช้เพียงการเสนอข้อมูลบางอย่างเพื่อประกอบการสอนก็ได้ รวมทั้งใช้ประโยชน์จากคุณลักษณะต่าง ๆ ของการสารที่มีอยู่ในระบบอินเตอร์เน็ต (กิตานันท์ มลิทอง, 2543)

Factors contributing to increased preharvest losses are continued planting of nonresistant varieties, planting of modern varieties with a small genetic base for resistance to certain pest species, continuous year-round planting, and overdependence on pesticides (Oka, 1982).

หรือให้ระบุชื่อ และนามสกุลผู้แต่งไว้ในวงเล็บ ส่วนปีที่พิมพ์นั้นให้ระบุไว้ในวงเล็บ ดังตัวอย่าง

รูปแบบ

เอกสารภาษาไทย: ชื่อผู้แต่ง \| นามสกุล \| (ปี) \| ข้อความ . . .

เอกสารภาษาต่างประเทศ: นามสกุลผู้แต่ง \| (ปี) \| ข้อความ . . .

ตัวอย่าง

ธนาศ ยุคันตนิชชัย (2552) ได้กล่าวว่า สังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว หลายสถาบันพยายามลงถ่าย ข้อเท็จจริงดังกล่าวจะส่งผลกระทบแรงต่อการคิดเชิงกลยุทธ์ในการตลาดกีฬา ซึ่งสื่อมวลชนระดับโลก ล้วนแต่ไม่ส่วนควบคุมความคิดเห็นของสังคมโลก

Oka (1982) pointed out that factors contributing to increased preharvest losses are continued planting of non-resistant varieties, planting of modern varieties with a small genetic base for resistance to certain pest species, continuous year-round planting, and overdependence on pesticides.

หรือให้ระบุชื่อผู้แต่ง นามสกุลและปีที่พิมพ์โดยไม่ต้องอยู่ในวงเล็บ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ใน พ.ศ. 2552 ธนาศ ยุคันตนิชชัย ได้กล่าวว่า สังคมเปลี่ยนแปลง . . .

In 1982, Oka pointed out that factors . . .

ในกรณีที่มีการอ้างอิงเอกสารซ้ำกันในย่อหน้าเดียวกัน ไม่ต้องระบุปีที่พิมพ์ในการอ้างตั้งแต่ครั้งที่ 2 ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ธนาศ ยุคันตนิชชัย (2552) ได้กล่าวว่า สังคมเปลี่ยนแปลง . . . นอกจากนี้ ธนาศ ยุคันตนิชชัย ยังให้เหตุผลอื่น ๆ อีกหลายเหตุผล เช่น . . .

Oka (1982) pointed out that factors . . . Oka also suggested that . . .

ในวิทยานิพนธ์ภาษาไทย เมื่อจะอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาต่างประเทศให้ระบุนามสกุลผู้แต่งตามภาษาต่างประเทศนั้น ๆ และปีที่พิมพ์เป็น ค.ศ. หรือคักราชอื่นตามที่ปรากฏในรายการเอกสารและลิ้งอ้างอิง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ปัจจัยที่มีผลต่อ . . . (Oka, 1982)

Oka (1982) ชี้ให้เห็นว่า . . .

ใน ค.ศ. 1982 Oka ชี้ให้เห็นว่า . . .

ดิเรก กลลสิริสวัสดิ์ (เราะยับ ษ.ศ. 1389) กล่าวถึง . . .

1.2 การอ้างอิงเอกสารหนึ่งเรื่องที่มีผู้แต่ง 2 คน

ให้ระบุชื่อผู้แต่งตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1.1 ทั้ง 2 คน ทุกครั้งที่มีการอ้างอิง โดยให้มีคำ และ หรือ and อัญเชิญระหว่างนามผู้แต่งทั้ง 2 คนนั้น ดังตัวอย่าง

รูปแบบ

เอกสารภาษาไทย: ข้อความ . . . \ ชื่อผู้แต่ง \| นามสกุล [คนที่1] \| และ \| ชื่อผู้แต่ง \| นามสกุล [คนที่2], \| ปี)

เอกสารภาษาต่างประเทศ: ข้อความ . . . \ (นามสกุลผู้แต่งคนที่ 1 \| and \| นามสกุลผู้แต่งคนที่ 2, \| ปี)

ตัวอย่าง

ในกระบวนการวิจัยทางนิเวศวิทยานั้น ก่อนที่จะลงมือทำจริง ๆ ควรมีการวิเคราะห์ความสมเหตุสมผลของโครงการวิจัยที่คิดขึ้นแล้วก่อน กระบวนการวิเคราะห์โครงการวิจัยสามารถกระทำโดยการตั้งคำถามและหาคำตอบที่ปราศจากความลำเอียง (จิราภรณ์ คชเสนี และ นันทน์ คชเสนี, 25352)

The spread of irrigation has contributed between 50 and 60 percent of the massive increase in agricultural output of the developing countries from 1960 to 1980 (Crosson and Rosenberg, 1989).

รูปแบบ

เอกสารภาษาไทย: ชื่อผู้แต่ง \| นามสกุล [คนที่1] \| และ \| ชื่อผู้แต่ง \| นามสกุล [คนที่2], \| ปี) \| ข้อความ . . .

เอกสารภาษาต่างประเทศ: นามสกุลผู้แต่ง [คนที่1] \| and \| นามสกุลผู้แต่ง [คนที่2], \| ปี) \| ข้อความ . . .

ตัวอย่าง

สมเกียรติ ตั้งกิจวนนิชย์ และ ราษฎร รัตนนฤมิตร (2548) ได้เล่นอ่านว่า . . .

Crosson and Rosenberg (1989) concluded that the spread of irrigation . . .

1.3 การอ้างอิงเอกสารหนึ่งเรื่องที่มีผู้แต่ง 3 คน

ให้ระบุชื่อผู้แต่งทุกคนในการกล่าวอ้างอิงครั้งแรก ล้วนการอ้างอิงในครั้งต่อไปให้ระบุชื่อผู้แต่งคนแรก แล้วต่อด้วย “และคณะ” สำหรับเอกสารภาษาไทย ส่วนเอกสารภาษาชาต่างประเทศให้ระบุชื่อผู้แต่งคนแรก เลี้ยวต่อด้วย คำว่า และคณะ ในภาษาหนึ่น ๆ เช่น et al. สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่าง

รูปแบบ

เอกสารภาษาไทย: ชื่อผู้แต่ง \\ นามสกุล [คนที่1], \ ชื่อผู้แต่ง \\ นามสกุล [คนที่2], \ และ \ ชื่อผู้แต่ง \\ นามสกุล [คนที่3], \ (ปี) \ ข้อความ . . . (การอ้างอิงครั้งแรก)
นามผู้แต่ง \\ นามสกุล [คนที่1] \ และคณะ \ (ปี) \ ข้อความ . . . (การอ้างอิงครั้งต่อไป)

เอกสารภาษาชาต่างประเทศ: นามสกุลผู้แต่ง [คนที่1], \ นามสกุลผู้แต่ง [คนที่2], \ and \ นามสกุลผู้แต่ง [คนที่3], \ (ปี) \ ข้อความ . . . (การอ้างอิงครั้งแรก)
นามสกุลผู้แต่ง [คนที่1] \ et al. \ (ปี) \ ข้อความ . . . (การอ้างอิงครั้งต่อไป)

ตัวอย่าง

จิตตินันท์ เดชะคุปต์, วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, และ สุรกุล เจรจอบรุณ (2546) “ได้เคราะห์ . . .
(การอ้างอิงครั้งแรกในงานที่เขียน)

จิตตินันท์ เดชะคุปต์ และคณะ (2546) สรุปผลการประเมิน . . . (การอ้างอิงในครั้งต่อไปแต่ละย่อหน้า)

นอกจากนี้ จิตตินันท์ เดชะคุปต์ และคณะ ยังได้เสนอแนะ . . .

McCracken, Warmbrod, and Miller (1998) suggested that . . . (first citation in text)

McCracken et al. (1998) found . . . (subsequent first citation per paragraph thereafter)

McCracken et al. also found . . . (omit year after first citation within a paragraph)

หากการอ้างอิงตั้งแต่ครั้งที่ 2 ไปนั้น การไม่ระบุชื่อผู้แต่งทุกคน แล้วทำให้เกิดความลับสนธิระหว่างเอกสาร 2 เรื่อง เช่น

ผ่องพรรดา ตรัยมงคลกุล, ประسنศ์ ตันพิชัย, และ สันติ ครีสวานแตง (2546)

ผ่องพรรดา ตรัยมงคลกุล, ชีพสุมน รังสยาธาร, และ สันติ ครีสวานแตง (2546)

หรือ

McCracken, Warmbrod, and Miller (2000)

McCracken, Newcomb, and Warmbrod (2000)

ให้ระบุชื่อผู้แต่งทุกคนเพื่อป้องกันความลับสน

1.4 การอ้างอิงเอกสารหนึ่งเรื่องที่มีผู้แต่งมากกว่า 3 คน

ให้ระบุชื่อผู้แต่งคนแรก และต่อด้วย “และคณะ” สำหรับเอกสารภาษาไทย ส่วนเอกสารภาษาต่างประเทศ ให้ต่อด้วยคำว่าและคณะในภาษาหนึ่งๆ เช่น *et al.* สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ

รูปแบบ

เอกสารภาษาไทย: ชื่อผู้แต่ง \\ นามสกุล [คนที่1] \ และคณะ \ (ปี) \ ข้อความ . . .

เอกสารภาษาต่างประเทศ: นามสกุลผู้แต่ง [คนที่1] \ *et al.* \ (ปี) \ ข้อความ . . .

ตัวอย่าง

บัณฑิต ศรีโพศาล และคณะ (2549) ได้กล่าวไว้ว่า . . .

Redick *et al.* (1996) เสนอว่า . . .

Redick *et al.* (1996) suggested that . . .

หากระบุเฉพาะชื่อผู้แต่งคนแรกแล้วทำให้เกิดการลับสน ระหว่างเอกสาร 2 เรื่อง ที่มีผู้แต่งมากกว่า 3 คน เช่น

สุนันท์ ตามถินไทย, ดารณี ลักษณกีรติ, เช่วนเนตร บุญเชย, และ จรุวรรณ พฤกษาติกุล (2549)
สุนันท์ ตามถินไทย, ดารณี ลักษณกีรติ, ครีอุษา ปะລະວັນນາລ, และ จรุวรรณ พฤกษาติกุล (2549)

หรือ

Redick, Gritzammer, Laster, Dohner, and Bailey (1996)

Redick, Gritzammer, Bailey, Clawson, and Conone (1996)

ให้ระบุชื่อผู้แต่งคนต่อมาเรื่อย ๆ จนถึงนามผู้แต่งที่ไม่ซ้ำกัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

สุนันท์ ตามถินไทย, ดารณี ลักษณกีรติ, เชาว์เนตร บุญเชย และคณะ (2549)
สุนันท์ ตามถินไทย, ดารณี ลักษณกีรติ, คริสุชา ปalaวัชนกุล และคณะ (2549)

Redick, Gritzammer, Laster *et al.* (1996)

Redick, Gritzammer, Bailey *et al.* (1996)

1.5 การอ้างอิงเอกสารที่ผู้แต่งเป็นสถาบัน

ในการอ้างอิงทุกครั้งให้ระบุชื่อเต็มของสถาบัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)
(มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2553)

Ohio State University (1999)

(World Bank, 2000)

ถ้าสถาบันนี้เป็นหน่วยงานของรัฐบาล การระบุชื่อควรเริ่มต้นชื่อในระดับกรมหรือต่ำกว่า
ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2552)
(กรมชลประทาน, 2551)

Office of Agricultural Economics (2009)

(Royal Irrigation Department, 2000)

อันนี้ หากชื่อสถานบันหันยางและเมืองอยู่ใน การอ้างอิงครั้งแรกให้ระบุชื่อเต็มของสถานบัน และให้มีชื่อย่อในวงเล็บตรง ส่วนในการอ้างอิงครั้งต่อ ๆ ไปให้ระบุชื่อย่อของสถานบัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

การอ้างอิงครั้งแรก

(สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม [ส.ป.ก.], 2552)

(Food and Agriculture Organization [FAO], 2009)

การอ้างอิงครั้งต่อ ๆ ไป

(ส.ป.ก., 2552)

(FAO, 2009)

1.6 การอ้างอิงเอกสารหลายเรื่องที่มีผู้แต่งคนเดียวกัน (ชุดเดียวกัน)

ในการนี้ที่ปีที่พิมพ์ต่างกัน ให้ระบุชื่อผู้แต่งเพียงครั้งเดียว และระบุปีที่พิมพ์ตามลำดับ โดยใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นระหว่างปี ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2548, 2550, 2552)

(ผ่องพรรณ ตรัยมงคล, 2543, 2545)

World Bank (2000, 2004, 2008)

(Gay, 1986, 1992, 2000)

ส่วนเนgarนีที่ปีที่พิมพ์ซ้ำกัน ให้ใช้อักษร ก ข ค ตามหลังปีที่พิมพ์ลำหรับเอกสารภาษาไทย และใช้อักษร a b c ตามหลังปีที่พิมพ์ลำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

กรมชลประทาน (2552ก, 2552ข)

(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553ก, 2553ข)

Vade (1982a, 1982b)

(Small, 1986a, 1986b)

1.7 การอ้างอิงเอกสารหลายเรื่องที่มีผู้แต่งหลายคน (หลายชุด)

ให้ระบุชื่อผู้แต่งเรียงตามปีที่พิมพ์จากน้อยไปมาก คันด้วยเครื่องหมาย ; ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(กิตานันท์ มลิทอง, 2540; บุญชุม ครีสอดาด, 2545; ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2546; วรภัทร ภู่เจริญ, 2550; วิจารณ์ พานิช, 2551)

(Oka, 1982; Vade, 1982a; Timmer *et al.*, 1983; Crosson and Rosenberg, 1989)

(Goldstein and Goldstein, 1986; พายพ, 2533)

1.8 การอ้างอิงเอกสารที่ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง

ให้ใช้คำว่า นิรนาม สำหรับเอกสารภาษาไทย และคำว่า Anonymous สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษแทนชื่อผู้แต่ง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(นิรนาม, 2552)

(Anonymous, 2009)

1.9 การอ้างอิงเอกสารที่มีผู้ทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการ ผู้ร่วบรวม หรือ ผู้แปล

ให้ระบุชื่อบรรณาธิการ ผู้ร่วบรวม หรือ ผู้แปล ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(ราชภานัน พัญญาดี, 2538)

(Neuliep, 1990)

1.10 การอ้างอิงบทความ

ให้ระบุชื่อผู้วิจารณ์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(ประเวศ วงศ์ลี, 2542)

(Miller, 2001)

1.11 การอ้างอิงสองhood

ในกรณีที่ไม่สามารถลีบค้นจากเอกสารต้นฉบับ ต้องลีบค้นจากเอกสารที่ผู้อื่นได้อ้างอิงไว้ (secondary source) เขียนได้ 2 แบบคือ

(1) การอ้างอิงผู้เขียนที่นำผลงานผู้อื่นมาอ้างอิง เช่น ธนากร ยุคันตวนิชชัย เขียนไว้ใน พ.ศ. 2552 ได้อ้างอิง Mason (2005) ให้ระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ของเอกสารอันดับรอง ตามด้วยคำ “อ้างถึง” สำหรับเอกสารภาษาไทย หรือคำ “cited” สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ และระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ ของเอกสารอันดับแรก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(ธนากร ยุคันตวนิชชัย, 2552 อ้างถึง Mason, 2005)

(คันสันนี่ย์ ลังสรรค์อันนันต์, 2551 อ้างถึง ธนากร ลาหจรสแสง, 2544)

(Juntaraprasert, 2009 cited Martin, 2001)

(2) การอ้างอิงโดยระบุชื่อผู้แต่งต้นฉบับ (original) ที่ผู้อื่นนำมาอ้างอิงต่อในกรณีที่หันลีอ่อง ธนากร ยุคันตวนิชชัย (2552) ให้ระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ ตามด้วย “อ้างใน” สำหรับเอกสารภาษาไทย หรือ คำว่า “cited in” สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ และระบุชื่อผู้ที่นำผลงานนั้นมาอ้างอิง

ตัวอย่าง

(Mason, 2005 อ้างใน ธนากร ยุคันตวนิชชัย, 2552)

(ธนากร ลาหจรสแสง, 2544 อ้างใน คันสันนี่ย์ ลังสรรค์อันนันต์, 2551)

(Martin, 2001 cited in Juntaraprasert, 2009)

1.12 การอ้างอิงส่วนหนึ่งของเอกสารรวมบทความหรือบทความในวารสาร

ในการอ้างอิงส่วนหนึ่งของเอกสารรวมบทความหรือบทความในวารสารที่มีผู้เขียนแต่ละส่วนให้ระบุเฉพาะชื่อผู้แต่งหรือผู้เขียนของส่วนที่ต้องการอ้างอิง

1.13 การอ้างอิงเอกสารที่ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

ในตำแหน่งที่ต้องระบุปีที่พิมพ์ ให้ระบุ ม.ป.ป. สำหรับเอกสารภาษาไทย และ n.d. สำหรับเอกสารภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(สถาบันอินทรีย์จันทร์สถิตย์เพื่อการค้นคว้าและพัฒนาด้านพีซีคลัสเตอร์, ม.ป.ป.)

(Miller, n.d.)

1.14 การอ้างอิงหนังสือพิมพ์

กรณีอ้างข่าวทั่วไป ให้ระบุชื่อหนังสือพิมพ์เป็นตัวเข้มและปีที่พิมพ์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(ไทยรัฐ, 2553)

(Bangkok Post, 2010)

(The Nation, 2010)

ในการนี้อ้างคอลัมน์หรือบทความในหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อผู้เขียน ไม่ว่าจะเป็นชื่อจริงหรือนามแฝง ให้ระบุชื่อผู้เขียนและปีที่พิมพ์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(ประเวศ วะลี, 2542)

(จำเนช, 2553)

(Twain, 1890)

1.15 การอ้างอิงอื่น ๆ ที่ไม่ใช้เอกสาร

การอ้างอิงอื่น ๆ ที่ไม่ใช้เอกสาร เช่น สไลด์ เทป รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เป็นต้น ให้สืบชื่อผู้จัดรายการ หรือผู้จัดทำ และปีที่จัดทำ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2553)

(สมัคร ลุ่นทรเวช, 2544)

(ณัดศรี สรัสติวัฒน์, 2542)

(เจมส์ก็อกต์ ปีนทอง, 2540)

1.16 การอ้างอิงการสื่อสารระหว่างบุคคล

การสื่อสารระหว่างบุคคล อาจจะเป็น จดหมาย จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรศาร์เป็นต้น ให้ปฏิบัติตามตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(สุนันท์ ตามถินไทย, 2553)

(Kunz, 2010)

2. การอ้างอิงเอกสารเฉพาะบางหน้าของเอกสาร

การอ้างอิงเอกสารเฉพาะบางหน้าของเอกสาร ให้ใช้วิธีการดังที่กล่าวไว้แล้วในการอ้างอิงเอกสารทั้งเอกสารโดยรวม และต้องระบุหน้าของเอกสารที่อ้างอิงต่อจากปีที่พิมพ์โดยมีเครื่องหมายทวีภาค(;) ดังตัวอย่าง

รูปแบบ

ข้อความ . . . \ (ชื่อผู้แต่ง \| นามสกุล, \| ปี: \| หน้าของเอกสาร)

ตัวอย่าง

(ธเนศ ยุคันดาวนิชชัย, 2552: 50-54)

(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553: 15)

(Kotler, 2003: 2)

3. การอ้างอิงข้อมูลในตารางและภาพ

ให้ระบุชื่อ และนามสกุลผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และหน้าของเอกสารไว้ตรงที่มาใต้ตารางและภาพ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ที่มา: สุพัตรา สุภาพ (2547ก: 4)

ที่มา: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2552: 2-5)

ที่มา: Keller (2003: 10)

Source: Lewis (2004: 139)

การอ้างอิงแบบเชิงอรรถ

นอกจากการอ้างอิงในเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้น อาจเขียนอ้างอิงในลักษณะเชิงอรรถแบบอธิบายเนื้อหา (content footnote)

เชิงอรรถแบบอธิบายเนื้อหาจะใช้ในการอธิบายเนื้อหาที่ผู้เขียนต้องการแยกข้อความนั้นออกจากเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ที่เขียนเพื่อป้องกันความลับสนับสนุนผู้อ่าน ข้อความในเชิงอรรถซึ่งอธิบายเนื้อหาหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้อ่านต้องเขียนไว้ตอนล่างของหน้านั้น ๆ โดยมีเลนกี้ดั่งนี้ระหว่างเนื้อหาของวิทยานิพนธ์และเชิงอรรถ

เลนกี้ดั่งนี้จะเริ่มจากการดับตัวอักษรด้านซ้าย ในหน้าวิทยานิพนธ์ไปทางด้านขวาประมาณครึ่งหนึ่งส่วนสามของความกว้างของหน้ากระดาษ (ประมาณ 2 นิ้ว) และใช้อักษรขนาด 14 pt.

บรรทัดสุดท้ายของเนื้อหาวิทยานิพนธ์และเล่นขีดคั่น ต้องเว้นบรรทัดอย่างน้อย 1 ระยะบรรทัด ณ จุดจากเล่นขีดคั่นลงมา ให้ออกหมายเลขอ กับ เชิงอรรถนั้น โดยเริ่มจาก 1 เรื่อยไปจนจบหน้า ๆ (หากมี เชิงอรรถน้อยกว่า 3 แห่ง ในบทเดียวกันอาจใช้เครื่องหมายดอกจัน (*) แทนตัวเลขได้) ตำแหน่งของหมายเลขอ หรือเครื่องหมายดอกจัน ต้องพิมพ์ต่อจากข้อความที่ต้องการขยายความ เป็นตัวยกloy (superscript) หมายเลขอ กับนี้ต้องตรงกับหมายเลขอ ที่ให้ไว้ ในเนื้อหาที่ต้องการใช้เชิงอรรถอธิบาย คำอธิบายของเชิงอรรถ แต่ละอันต้องจบในหน้าเดียวกันโดยให้ถือเชิงอรรถเป็นส่วนหนึ่งของหน้า

1. เชิงอรรถแบบอธิบายเนื้อหาโดยผู้เขียนเอง

ในเชิงอรรถเป็นคำอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมโดยผู้เขียนเอง คือผู้เขียนไม่ได้อ้างอิงเอกสารอื่น (ดูตัวอย่างที่ 1-4)

ตัวอย่างที่ 1

ในฤดูที่บอ้อยชี้มีน้ำในแม่น้ำน้อย เพราะเป็นหน้าแล้ง ปริมาณของเลี้ยงสุกถ่ายทิ้งจากโรงงาน น้ำตามมีค่าสูงกว่าปริมาณจากชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรมอื่น ๆ กว่า 7 เท่าตัว ประกอบกับความสามารถในการรับของเลี้ยงของแม่น้ำมีน้อยลงในหน้าที่บอ้อย จึงเกิดปัญหาการนำเลี้ยงของน้ำในแม่น้ำแม่กลองขึ้นในรา

พ.ศ. 2510¹ เฉพาะในช่วงฤดูแล้งซึ่งเป็นฤดูที่บอ้อย

¹ โปรดสังเกตว่าในระยะเวลาที่นี้ยังไม่มีเชื่อมเครื่องครินทร์และเชื่อมเข้าเหลมเก็บกักน้ำระบายน้ำให้ในเวลาต่าง ๆ ได้ ดังนั้น ปริมาณน้ำในแม่น้ำแม่กลองจึงเป็นไปตามฤดูกาล ในฤดูฝนและต้นฤดูหนาวจะมีน้ำมาก และจะมีน้ำน้อยในฤดูแล้ง

ตัวอย่างที่ 2

If we examine the distribution of farmers in a yield-water space, the respective positions of individual farmers are already stabilized. Hence, an overall improvement in system performance may not be easily expected.²

² On the contrary, if one assumes that relative positions of farmers are not rigid, removal of water constraints alone could help improve production by about 20 percent in some systems.

ตัวอย่างที่ 3

โดยพื้นฐานแล้วการเกิดปัญหาลิ่งแวดล้อมอธิบายได้จากลักษณะอุปสงค์และอุปทานในทรัพยากร ลิ่งแวดล้อมนั้นเอง ก่อนหน้าที่ปัญหาลิ่งแวดล้อมมีความรุนแรงในตอนต้นคริสต์ศตวรรษนี้ การผลิตสินค้า และบริการมีได้เกิดขึ้นมากมายดังเช่นในปัจจุบัน ของเสียและลิ่งโลโคร่าที่เกิดขึ้นจากการผลิตจึงมีน้อย

เมื่อเทียบกับปริมาณทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่พร้อมจะรับของเลี้ยงเหล่านี้ไปแยกให้เกิดการสลายตัวและฟอกให้กลับสู่สภาพเดิมตามธรรมชาติ³

³ ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก

ตัวอย่างที่ 4

The World Bank alone provided over \$11 billion in loans for irrigation and drainage projects between 1974 and 1985 and other \$7.5 billion for area development projects that frequently included substantial irrigation activities.⁴

⁴ See Appendix A

2. เชิงอรรถแบบอธิบายเนื้อหาโดยผู้เขียนอ้างอิงเอกสาร

ในเชิงอรรถเป็นคำอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติม โดยคำอธิบายเพิ่มเติมในเชิงอรรถนั้น ผู้เขียนอ้างอิงเอกสาร (ดูตัวอย่างที่ 5-6)

ตัวอย่างที่ 5

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตระดับปัจฉนทิตศึกษามีความพึงพอใจต่อการให้บริการการศึกษาของปัจฉนทิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในด้านการรับสมัคร ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านการอนุมัติโครงการ วิทยานิพนธ์ และด้านการเสนอแผนการศึกษา⁵ อุย្ញิโนระดับมาก

⁵ แผนการศึกษา หมายถึง หลักสูตรระดับปัจฉนทิตศึกษา แบ่งเป็น 2 แผน คือ แผนที่มหาวิทยาลัยนิพนธ์ (แผน ก) และที่มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (แผน ข) (สุนันท์ ตามถินไทย, 2547: 6)

ตัวอย่างที่ 6

The least expensive irrigation sites have already been developed in most of these countries. The costs of new investments in large-scale projects tend to rise faster than farm produce prices.⁶ Thus, the rate of new irrigation water made available to farmers from new large-scale projects will slow considerably.

⁶ Average costs per additional hectare irrigated by some new projects have increased from less than \$1,000 to over \$5,000, and in a few cases, have even reached \$10,000 (Yudelman, 1989: 61).

การอ้างอิงแบบคัดลอกข้อความ

ในบางครั้งการคัดลอกข้อความจะช่วยเพิ่มพูนคุณค่าหรือนำเสนองานของพยานหลักฐานที่นำมาใช้ สนับสนุนข้อความในวิทยานิพนธ์ ในการคัดลอกข้อความนั้นถ้าเป็นข้อความล้วน ๆ ให้เขียนไว้ในเครื่องหมายอัญประกาศ (“___”) หากข้อความนั้นมีความยาวติดต่อกันเกิน 3 บรรทัด ไม่ต้องใส่เครื่องหมายอัญประกาศ แต่ให้พิมพ์ติดต่อกันไปโดยด้านซ้ายของข้อความทุกบรรทัดอยู่ในระดับเสมอ กับบล็อก (block quotation) อย่างการอ้างอิงแบบคัดลอกข้อความความคิดเห็นที่จำเป็นและเหมาะสม

ข้อความที่คัดลอกมาไม่เกิน 3 บรรทัด ให้พิมพ์ต่อไปในเนื้อความ โดยไม่ต้องขึ้นบรรทัดใหม่ แต่ให้ใส่ข้อความนั้นไว้ในเครื่องหมายอัญประกาศ

ข้อความที่คัดลอกมากกว่า 3 บรรทัด ไม่ต้องใส่เครื่องหมายอัญประกาศกำกับ ให้ขึ้นบรรทัดใหม่ พิมพ์ย่อหน้าเข้ามาโดยเว้น 1 tab (อัตโนมัติ) ทุกบรรทัด และถ้ามีย่อหน้าในข้อความที่คัดลอกมา ก็ให้เพิ่มย่อหน้าเข้ามาอีก 3 ตัวอักษร จากย่อหน้าเดิมของข้อความที่คัดลอก

ถ้าต้องการเว้นข้อความที่คัดลอกมาบางส่วน ให้พิมพ์เครื่องหมายจุดสามครั้ง โดยพิมพ์เว้นระยะห่าง กัน 1 ตัวอักษร (. . .)

1. การคัดลอกข้อความจากต้นฉบับโดยตรง

ให้คัดลอกข้อความนั้นมาโดยครบถ้วน และเหมือนกับหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในเอกสารที่อ้างอิง ทุกประการ (ยกเว้นกรณีที่ต้องการลดข้อความบางส่วนดังที่กล่าวไว้ในย่อหน้าที่แล้ว) ในการนี้ที่เป็นภาษาต่างประเทศให้คัดลอกข้อความเป็นภาษาหนึ่ง ดังตัวอย่างที่ 1-3

ตัวอย่างที่ 1

ตัวแปร ตรงกับภาษาอังกฤษว่า variable ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายคนได้ทำการศึกษา และให้

ความหมายไว้แตกต่างกัน เช่น “...ตัวแปร (variable) หมายถึงสิ่งที่มีค่าแตกต่างกันไป ไม่คงที่ เช่น เพศ มีเพศชาย เพศหญิง อายุของนิสิตปริญญาโท ภาคการศึกษา ซึ่งมีอายุแตกต่างกันไป ดังนั้น เพศและอายุ เป็นตัวแปร...” (บุญเรือง ขจรคิลป์, 2545: 5)

ตัวอย่างที่ 2

องค์ความรู้ในห้องเรียนหรือที่เรียกว่า “ภูมิปัญญาช้าบ้าน” ได้ก่อตัวขึ้นจากการต่อสู้ดินแดนเพื่อที่จะมีอยู่ มีกิน และจากการที่ต้องอยู่ร่วมกันในชุมชน ซึ่งการทำมาหากินได้ก่อให้เกิด วัฒนธรรมการผลิตโดยเฉพาะ การผลิตแบบเกษตรกรรม อันนำไปสู่การคิดค้นและพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น การบันคันนาเพื่อกักเก็บน้ำ สำหรับการปลูกข้าว เป็นต้น การต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของชาวบ้านล้วนต้องอยู่กับธรรมชาติ จึงเกิดการจัดระบบความสัมพันธ์กับธรรมชาติประกอบกับความต้องการการอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว ความเป็นไปของโลกและชีวิตจึงพัฒนาเป็น “ความเชื่อ” จึงเกิดระบบคุณค่าและการรับสารเข้ามาอยู่ในชุมชนพร้อม พิธีกรรมต่าง ๆ ดังที่ สุรเชษฐ์ เวชพิทักษ์ (2534) อธิบายว่า

...การผลิตมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันอย่างแนบเนิน การเพาะปลูกพืชผล การเกษตรมีปัจจัยเกี่ยวกับดิน น้ำ และแรงงานมาเกี่ยวข้อง จึงต้องมีการจัดการเรื่องที่ดินทำกินให้เหมาะสม เพื่อมีให้มีการขัดแย้ง จึงเกิดผู้นำชุมชน เช่น ภาครือสานมีการบ้าน ภาครเหนือมีพ่อหลวง ภาครใต้มีนายบ้าน การจัดระบบเมืองฝ่าย ในภาคเหนือมีแก่เมือง แก่ฝ่าย เป็นผู้จัดการ และนอกจากนี้ในเชิงความสัมพันธ์ชุมชนได้เรียนรู้ที่จะสร้างประเพณีการลงแขกในภาคกลาง การขอแรง ในภาคใต้ และการเอาเมือในภาคเหนือ...

ตัวอย่างที่ 3

Babbie (2001: 284) stated that:

...Grounded theory originated from the collaboration of Barney Glaser and Anselm Strauss, sociologists who brought together two main traditions of research, positivism and interactionism. Essentially, grounded theory is the attempt to derive theories from an analysis of the patterns, themes, and common categories discovered in observational data.

2. การคัดลอกข้อความทางอ้อม

เป็นการถอดข้อความจากภาษาเดิม เช่น ถอดข้อความจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย ในกรณีนี้ การอ้างอิงแหล่งข้อความที่คัดลอกมาให้ระบุด้วยว่าแปลโดยผู้เขียนหรือผู้หนึ่งผู้ใด ดังตัวอย่างที่ 4

ตัวอย่างที่ 4

การที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ต้องมีการจัดเตรียม วางแผนกิจกรรมไว้ล่วงหน้า ต้องมีการบันทึก การจัดระบบความคิด และเครื่องมือในการจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเรียบง่าย ที่สุดคือ มายต์ แมพ (Mind Map) ซึ่ง

→ Mind Map เปรียบได้กับแผนที่เมืองใหญ่ ๆ ศูนย์กลางหรือแก่นกลางของ Mind Map ก็เหมือนศูนย์กลางของเมือง มันคือหัวเรื่องหลัก หรือประเด็นที่สำคัญที่สุด ถนนสายหลักต่าง ๆ ที่ริ่งออกจากจุดศูนย์กลาง ก็เปรียบเสมือนความคิดหลักที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง ถนนสายรอง ๆ ลงมา คือความคิดที่สำคัญรอง ๆ ลดหลั่นต่อไปเรื่อย ๆ รูปภาพลักษณ์ต่าง ๆ แสดงถึงประเด็นความคิดที่น่าสนใจเป็นพิเศษ (Buzan, 2002 แปลโดย ชัยกร วีระวนท์ชัย, 2547)

หากมีอยู่หน้าในข้อความที่คัดลอกมา
ก็ให้เพิ่มอยู่หน้าเข้ามาอีก 3 ตัวอักษร